

ราชอาณาจักรกัมพูชา

(Kingdom of Cambodia)

1. ภาพรวมทั่วไป

กัมพูชาปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีการเลือกตั้งฝ่ายบริหาร ซึ่งปัจจุบันมีพระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี เป็นประมุข และเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 กัมพูชาได้จัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) ของสมเด็จพระอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน ยังคงได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ซึ่งทำให้สมเด็จพระอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านสำคัญที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยยาว 798 กิโลเมตร รวมทั้งเป็นประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือที่สำคัญกับไทย อาทิ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ตลอดจนยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) นอกจากนี้คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ ทวิภาคี ไทย-กัมพูชา (Joint Commission on Bilateral Cooperation: JC) ซึ่งเป็นการประชุมหารือกัน

อย่างใกล้ชิดทุกปี ทั้งในระดับผู้นำจนถึงระดับคณะทำงาน ดังนั้น กัมพูชาจึงเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญของไทย ทั้งในรูปแบบทวิภาคี และกรอบความร่วมมือพหุภาคี อันสะท้อนบทบาทที่สำคัญในประชาคมระหว่างประเทศของกัมพูชา

สถิติการค้าชายแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ระหว่างมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2565 มีมูลค่ารวม 53,105 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.92 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รถจักรยานยนต์ ยานพาหนะอื่นๆ และเครื่องยนต์สัปดาห์ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก อลูมิเนียม และผลิตภัณฑ์ ลวดสายและสายเคเบิล ทองแดงและผลิตภัณฑ์ และทองคำและผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ด้านศุลกากรที่มีสัดส่วนมูลค่าการค้าสูงสุด คือ ด้านศุลกากรอรัญประเทศ มีสัดส่วนมูลค่าการค้าร้อยละ 63.71 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา โดยคาดว่าปลายปี 2565 ไทยและกัมพูชาจะยกระดับช่องทางการค้าทางธรรมชาติบ้านท่าเสา จังหวัดตราด และบ้านทมอตา จังหวัดโพธิ์สัฒ เป็นจุดผ่านแดนถาวรต่อไป

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2562	2563	2564	2565
1	ประชากร (ล้านคน) ¹	15.60	15.678	15.835	15.993
2	อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ²	7.1	-3.1	3.0	4.5
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ¹	27.088	25.192	26.08	27.985
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ²	1,638.1	1,552.2	1,587.9	1,735.1
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ²	3.2	2.9	3.5	7.2
6	อัตราการว่างงาน ²	0.147	0.331	0.612	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละ) ¹	28.588	34.238	36.961	38.477

ลำดับ ที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2562	2563	2564	2565
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	3.565	3.503	3.391	3.277
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านเหรียญ สหรัฐฯ) ²	-4.108	-3.221	-9.954	-7.361
10	สัดส่วน ODA รายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ²	3.855	N/A	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญ สหรัฐฯ) ²	18,771	21,328	20,269	21,814

ที่มา: ¹ IMF

² World Bank

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในปี พ.ศ. 2562 World Economic Forum ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของกัมพูชาอยู่ในอันดับที่ 106 จาก 141 ประเทศ และเป็นอันดับที่ 8 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยได้ 52 จาก 100 คะแนน โดยกัมพูชามีคะแนน GCI เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2561 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 110 อย่างไรก็ตามคะแนน GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 106 โดยได้ 55 จาก 100 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่ากัมพูชายังมีความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ในส่วนของการจัดอันดับประเทศที่ง่ายต่อการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business) ประจำปี พ.ศ. 2563 ซึ่งจัดทำโดยธนาคารโลก ได้จัดอันดับให้กัมพูชาอยู่ในอันดับที่ 144 จาก 190 ประเทศทั่วโลก โดยได้คะแนน 53.8 คะแนน

4. นโยบายรัฐบาลกัมพูชา

ปัจจุบันประเทศกัมพูชาอยู่ระหว่างดำเนินการตามยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (Rectangular Strategy) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระยะที่ 4 ประกอบด้วยการปฏิรูปที่สำคัญ 4 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ระบบเศรษฐกิจที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมการพัฒนาภาคเอกชนและการจ้างงาน และการพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อยกระดับจากประเทศรายได้ต่ำ (Low Income Country) สู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลาง (Middle

Income Country) ในปี พ.ศ. 2573 สนับสนุนการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) และการส่งเสริมภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม หรือจุดโฟกัสให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโต การจ้างงาน ความเสมอภาคและประสิทธิภาพในกัมพูชา (“Rectangular Strategy” for Growth, Employment, Equity and Efficiency in Cambodia) รวมทั้งสร้างเสถียรภาพทางการเมือง สันติภาพ และความมั่นคงให้เกิดขึ้นภายในประเทศกัมพูชา ยังคงให้ความสำคัญกับความร่วมมือพหุภาคี โดยเฉพาะภายใต้กรอบ ASEAN GMS และ ACMECS ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชา และสร้างความมั่งคั่งร่วมกันภายในภูมิภาค

เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2562 สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายอิสรภาพแห่งชาติกัมพูชา (National Independence Policy) ซึ่งมีเนื้อหามุ่งให้ความสำคัญกับการค้าการลงทุนระหว่างกันภายในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น รวมไปถึงการปรับปรุงและลดขั้นตอนต่างๆ ของระบบศุลกากรตามแนวชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยนโยบายดังกล่าวมีขึ้นเพื่อแสดงความต้องการที่จะลดการพึ่งพาสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักในสินค้าประเภทเสื้อผ้าและสิ่งทอของกัมพูชา ซึ่งกัมพูชาได้ถูกเพิกถอนสิทธิพิเศษทางการค้าจากสหภาพ

ยุโรปภายใต้โครงการ Everything But Arms (EBA) ที่หมายถึงการยกเว้นจัดเก็บภาษีนำเข้าสินค้าทุกประเภทที่ไม่ใช่อาวุธ

เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 รัฐบาลกัมพูชาได้ประกาศกรอบนโยบายสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายใต้บริบทของการอยู่ร่วมกับโควิด-19 ในยุคความปกติใหม่ระหว่างปี 2021 - 2023 (The Strategic Framework and Programs for Economic Recovery in the Context of Living with COVID-19 in a New Normal 2021-2023) โดยแบ่งออกเป็น 3 เสา ดังนี้

1) เสาที่ 1 การฟื้นฟู (Recovery) โดยมีเป้าหมายที่มุ่งการฟื้นฟูภาคส่วนที่เป็นเสาหลักที่สำคัญทางเศรษฐกิจในช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 ประกอบด้วย ภาคการเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว ภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอ และภาคที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมสิ่งทอ (อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมการผลิตจักรยาน อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์)

2) เสาที่ 2 การปฏิรูป (Reform) โดยการปฏิรูปกฎระเบียบที่ช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้า และเสริมสร้างบรรยากาศในการลงทุน ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและเขตการค้าเสรีต่างๆ รวมถึงการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) เสาที่ 3 ความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง (Resilience) หรือการพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การพัฒนาทางดิจิทัล การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การพัฒนาระบบการศึกษา การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม การพัฒนาด้านสาธารณสุข การพัฒนาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปี 2563 รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินนโยบายทางการคลังเพื่อจัดการและบรรเทาผลกระทบจากโควิด-19 โดยใช้งบประมาณไปมากกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์

และในปี 2565 กัมพูชาจะจัดสรรงบประมาณกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในการจัดการและบรรเทาผลกระทบดังกล่าว

5. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

เมื่อเดือนมิถุนายน 2565 ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของกัมพูชาในปี 2565 จะมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 4.5 ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยลบจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครน ที่ทำให้ราคาพลังงานเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่ออัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นไปทั่วโลก ทำให้รัฐบาลกัมพูชายังคงดำเนินนโยบายรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ผ่านการควบคุมเงินเฟ้อ และการรักษาค่าเงินในประเทศ อย่างไรก็ตาม กัมพูชาได้รับปัจจัยบวกที่สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ให้แก่ประชาชนในอัตราสูง การกลับมาเปิดประเทศอีกครั้ง และการดำเนินนโยบายยกเว้นการกักตัว ทำให้กัมพูชามีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงครึ่งแรกของปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 394 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยนายกง โสเพียฤกษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายสถิติ สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยว คาดการณ์ว่า ณ สิ้นปี 2565 กัมพูชาจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรวมประมาณ 800,000-1,000,000 ราย¹ นอกจากนี้ ภาคการส่งออกยังคงขับเคลื่อนเศรษฐกิจกัมพูชาได้เป็นอย่างดี โดยในช่วงไตรมาสแรกของปี 2565 การส่งออกของกัมพูชามีมูลค่ารวม 4,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 26.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเสื้อผ้าสิ่งทอยังคงเป็นสินค้าหลักในการส่งออกของกัมพูชา มีสัดส่วนร้อยละ 44.4 ของการส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา คิดเป็นมูลค่ารวมกว่า 2,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ทั้งนี้ ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าในระยะกลางเศรษฐกิจกัมพูชาจะกลับมาขยายตัวในอัตราร้อยละ 6 โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการเป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าสำคัญต่างๆ ทั้งในรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งจะช่วยสนับสนุนภาคการส่งออกของกัมพูชาและดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ

¹ Int'l tourists to Cambodia up 394 pct in first half of 2022. (2022).

Retrieved 12 July 2022, from

<https://english.news.cn/20220707/6d2028b9bcfc45638981e97ad5da1c2e/c.html>

ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าในปี 2566 เศรษฐกิจ
กัมพูชาจะขยายตัวในอัตราร้อยละ 5.8 โดย
ภาคอุตสาหกรรมจะขยายตัวร้อยละ 9.1 ภาคการท่องเที่ยว
และบริการจะขยายตัวร้อยละ 4.1 และภาคเกษตรกรรมจะ
ขยายตัวร้อยละ 1.5

คาดการณ์ว่า ณ สิ้นปี 2565 กัมพูชาจะมีเงินทุน
สำรองระหว่างประเทศประมาณ 21,814 ล้านดอลลาร์
ซึ่งครอบคลุมมูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการได้ประมาณ
7.5 เดือน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับประเทศกำลัง
พัฒนาที่กำหนดไว้ที่ 3 เดือน แสดงให้เห็นถึงความมี
เสถียรภาพทางการเงินและการคลังของกัมพูชา

สำนักนโยบายและแผน

มิถุนายน พ.ศ. 2565